

سوالات امتحان درس: قلمرو زبانی امتحانات نوبت امتحانی: خرداد ۱۳۹۶ (ع) دوره دوم		اداره آموزش و پرورش ناحیه ۶ مشهد موسسه فرهنگی و آموزشی امام حسین (ع) دبیرستان پسرانه متوسطه دوره دوم امام حسین (ع)		محل مهر امتحانات
تعداد صفحات: ۴ صفحه		پایه و رشته تحصیلی: دهم انسانی و ریاضی		
تعداد سوالات:		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۰۴	
طراح سوال: داودی		کلاس: ۱۲۱ و ۱۰۱		نام و نام خانوادگی:

قلمرو زبانی ۷ نمره

الف- معنی کلمات مشخص شده را بنویسید. (۱ نمره)

۱- بپوشید درع سواران جنگ

۲- شفق آینه دار نجابت

۳- همه تیغ و ساعد ز خون بود لعل

۴- خاک، مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است

ب- املاي واژه ها ۲ نمره

در ابیات و عبارات زیر، واژگانی که غلط املايي دارند پیدا کنید و درست آن را بنویسید.

آغاز اربده و سفاحت نهاد // نفس زنان دنبال هم از این سر حیاط به آن سر حیاط بدوند و فضا را پر کنند. // در واقع

تأمینه ای بود که در چشم بی نور یک مجسمه دوره فراعنه هست. // تا با خاک انس نگیری، راهی به مراتب غرب

نداری. کشانی بدو گفت: با تو سلیح- نبینم همی جز فسوس و مذیح // بزد نیزه او به دو نیم کرد - نشست از بر اسپ و

برخواست گرد. // در صحبت و مهاوره عادی و روزمره خود نیز آنها را به کار می برد. // ترآر جامه و دستار برگرفت و برد.

ج- دستور ۴ نمره

۱- نوع حذف را در جمله زیر، بنویسید. ۰,۲۵ نمره

«آرزو گفت: «از نمایشگاه کتاب چه خبر؟»

۲- یک مترادف برای واژه مشخص شده، بنویسید. ۰,۲۵ نمره

«بر در بخت بد فرود آید // هر که گیرد عنان مرکبش، آرز»

۳- کدام جمله دچار تحوّل معنایی در گذر زمان شده است و معنای امروزی آن را بنویسید. ۰,۲۵ نمره

۱- چون به بصره رسیدیم

۲- به مجلس وزیر شدیم

۳- پنداشتند که ما دیوانگانیم.

۴- در گروه اسمی داده شده هسته و وابسته ها را مشخص کنید. ۰,۲۵ نمره

«این بوم محنت»

ضمیر متصل در بیت زیر چه نقشی دارد؟ ۰,۲۵ نمره

« جو یار نیست به تسکین خلق نتوان زیست // که دوستان اگر دم دهند، جان ندهند.

۶- مصرع « گل صبر، می پرورد دامن من » را از شیوه بلاغی به شیوه عادی تغییر دهید ۰,۵ نمره

۷- کاربرد معنایی پسوند « ک » در واژه داده شده، بنویسید. درمک (۰,۲۵ نمره

۸- « ممال » کلمه داده شده را بنویسید. « رکاب » : (۰,۲۵ نمره

۹- کاربرد حرف « را » در بیت زیر را مشخص کنید؟ ۰,۵ نمره

« هدیه ها می داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را »

۱۰- در عبارت زیر ترکیب های وصفی و اضافی را مشخص کنید. ۰,۵ نمره

« تیمور لنگ، گاه سوار بر اسبی که لگامی زرین داشت از میدان جنگ به گورستان می رفت... »

۱۱- منادا در جمله زیر کدام است. ۰,۲۵ نمره

« ناتانائیل، من به تو شور و شوقی خواهم آموخت. »

۱۲- متمم در بیت زیر کدام است؟ ۰,۲۵ نمره

« به جمشید بز، تیره گون گشت روز همی کاست زو، فر گیتی فروز. »

۱۳- « مسند » در مصراع دوم را مشخص کنید. ۰,۲۵ نمره « من ایرانیم آرمانم شهادت تجلی هستی است جان کندن من »

د- قلمرو ادبی ۵ نمره

آرایه های ادبی ۳ نمره

۱- آرایه « حنس آمیزی » این بیت را مشخص کنید. ۰,۲۵ نمره

« لیک چنان خیره و خاموش ماند // کز همه شیرین سخنی، گوش ماند »

۲- « مجاز » در این بیت کدام است؟ ۰,۲۵ نمره

« پشت دیوار آنچه گویی، هوش دار تا نباشد در پن دیوار، گوش »

۳- کدام بیت طنز دارد؟ ۰,۲۵ نمره

الف) پیاده مرا زان فرستاد توس / که تا اسب بستانم از اشکبوس

ب- چو رهام گشت از کشانی ستوه / بپیچید زو روی و شد سوی کوه

۴- چه آرایه ای در این بیت به کار رفته است؟ ۰,۲۵ نمره

« بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد // حاصل بی حاصلی نبود جز شرمندگی »

۵- استعاره در این بیت کدام است؟ ۰,۲۵ نمره

« برکن ز بن این بنا که باید // از ریشه بنای ظلم بر کند »

۶- در عبارت زیر، ارکان تشبیه را مشخص کنید ۰,۵ نمره

« آفتاب فتح، درخششی عجیبی دارد. »

۷- مفهوم کنایه عبارات داده شده را بنویسید. ۰,۵ نمره

« عنان را گران کردن: « باب دندان بودن:

۸- نوع آرایه به کار رفته در بیت زیر را بنویسید. ۰,۲۵ نمره

« شود کوه آهن چو دریای آب اگر بشنود نام افراسیاب »

۹- در بیت زیر، جناس تام را مشخص کنید. ۰,۲۵ نمره

« گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد به بویش روان »

۱۰- مراعات نظیر در بیت زیر را مشخص کنید. ۰,۲۵ نمره

« ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری »

تاریخ ادبیات ۱ نمره

آثار زیر اثر چه کسانی است؟ ۱ نمره

۱- اسرار التوحید:

۲- شاهنامه:

۳- مثنوی معنوی:

۴- جوامع الحکایات:

حفظ شعر ۱ نمره

- جای خالی مصراع ها را کامل کنید.

چو هنگامه آزمون تازه شد /

...../ لوزین خاک جان پرور تابناک

درک مطلب ۳ نمره

- ۱- منظور از این سخن « شهر را از عدل، دیوار کن » چیست توضیح دهید؟ ۰,۵ نمره
- ۲- منظور از بیت زیر در مصرع دوم « سیرت زیبا » چیست؟ ۰,۲۵ نمره
صورت زیبایی ظاهر هیچ نیست // ای برادر سیرت زیبا بیار
- ۳- مولوی در بیت زیر آدمی را از چه چیزی بر حذر می دارد. ۰,۵ نمره
چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی نشاید داد دست
- ۴- چگونه از پیام درس سفر به بصره می توان زندگی بهتر، بهره گرفت؟ ۰,۵ نمره
- ۵- کدام بیت مفهوم « یگانه پرستی » تأکید شده است؟ ۰,۲۵ نمره
 - ۱- نه تسلیم و نه سازش، نه تکریم و خواهش بتازد به نیرنگ تو، توسن من
 - ۲- جز از جام توحید، هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من
 - ۶- کدام بیت، حوادثی خارق العاده را بیان می کند؟ ۰,۲۵ نمره
 - ۱- چو آمد خروشان به تنگ اندرش بجنبید و برداشت خود از سرش
 - ۲- به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد سپهر آبنوس
 - ۷- منظور از « خشکی نداشت » در عبارت زیر چیست؟ ۰,۲۵ نمره
« زنگ نقاشی، دلخواه و روان بود. خشکی نداشت »

معنی و مفهوم نثر ۲,۵ نمره

عبارات زیر را به نثر روان و کوتاه بنویسید. هر عبارت ۰,۵ نمره

- ۱ در آگیری سه ماهی بودند: دو حازم، یکی عاجز
- ۲ نیما همچون مرواریدی در دل صدف کج و کوله ای سالها بسته ماند.
- ۳ فی الجملة نمائنده از معاصی منکری که نکرد و مسکری که نخورد.
- ۴ بر رعیت درازدستی می کند.
- ۵ بر سبیل تلافی جوابش باز داد.

معنی و مفهوم نظم ۲,۵ نمره

مصراع و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. معنی هر قسمت ۰,۵ نمره

- ۱- ریش بر می کند و می گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میخ
- ۲- دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد
- ۳- بشد تیز، رهام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر
- ۴- بیامد دمان پیش گرد آفرید
- ۵- با بدان کم نشین که صحبت بد گر چه پاکی تو را پلید کند

«آیینہ ی ادراکتان صافی باد»